

Livet på det lave vand

Kigger du under vandet ved Egholms kyster, vil du opleve forskellige typer af "landskaber" alt efter hvor du befinder dig. I nogle områder er der tætte ålegræsbevoksninger, mens der i andre er bar sandbund. Ved færgelejet og ved Statsbroen i Nørredyb finder vi menneskeskabte stenrev. Alle disse undervandssamfund har sit helt eget tilpassede dyre- og planteliv.

Hvis du selv undersøger livet på det lave vand ved Egholms kyster, kan du få mange helt specielle naturoplevelser.

Bændeltang/Ålegræs (*Zostera marina*)

Ålegræs danner visse steder store sammenhængende tangskove, der har stor betydning for det øvrige liv i fjorden. Her kan fiskeyngel og andre smådyr gemme sig for rovdyr. Desuden har ålegræsset stor betydning som føde for en del fuglearter – eksempelvis knopsvane, knortegås og pipeband. Tidligere blev ålegræs anvendt som gødning i havebrug og til bl.a. madrastyld og tangtage.

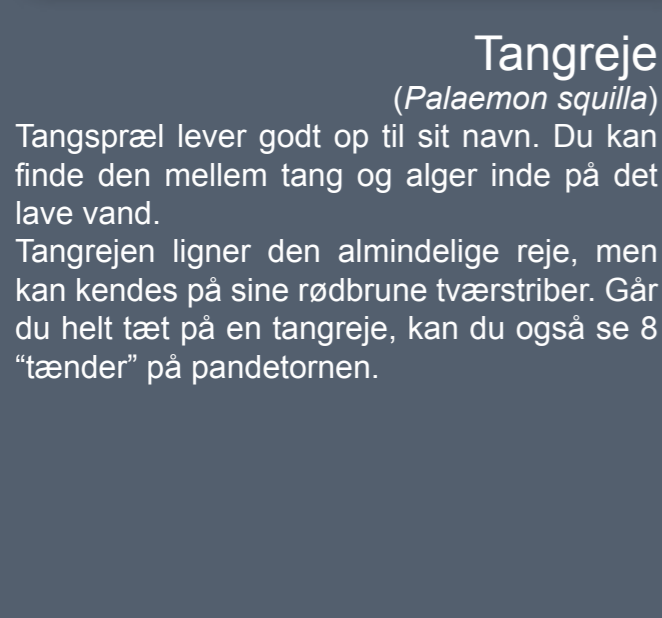
Almindelig tangloppe (*Gammarus locusta*)

Tanglopperne er små krebsdyr på højst et par centimeter – hannerne er betydeligt større end hunnerne, som de svømmer rundt med op til parringen. Denne "tandemadfærd" er nødvendig, da hannen kun kan befrugte hunnens ægpose, når hun skifter skal. Der udvikles et nyt kuld hver 14. dag sommeren igennem. Tanglopperne er således meget almindelige i ålegræsbevoksningerne.

Almindelig kåre (*Mysis vulgaris*)

Kåren er et lille fritsvømmende krebsdyr på knap to centimeter, som du ofte kan opleve i store stimer med flere tusinde dyr. Hunnerne har en pung under bugen, hvori æggene befrugtes og opbevares indtil de klækkes. Den første tid bæres ungerne i pungen. Ungerne ligner de voksne dyr, blot er de betydeligt mindre. Kårene kaldes også for mysider efter deres latinske navn Mysis.

Tangreje (*Palaemon squilla*)

Tangspræl lever godt op til sit navn. Du kan finde den mellem tang og alger inde på det lave vand. Tangrejen ligner den almindelige reje, men kan kendes på sine rødbrune tværstriber. Går du helt tæt på en tangreje, kan du også se 8 "tænder" på pandetornen.

Hestereje (*Crangon crangon*)

Hesterejen er mest aktiv om natten. Om dagen ligger den nedgravet i sandbunden, og kaldes af samme grund for sandreje. Som ung æder den en del alger, men også gerne slikkrebs og andre af bundens smådyr. Den voksne hestereje er et grådigt rovdyr, der tager stort set, hvad den kan overmande – selv mindre fisk. Hesterejen kan i sjældne tilfælde blive op til 7,5 cm, men de fleste bliver ikke så store.

Almindelig reje (*Palaemon adspersus*)

Som navnet antyder er det den almindeligste af vore rejer. Den findes mest ude i ålegræsvegetationen, hvor den lever af tanglopper, fiskeæg og orme. Om vinteren søger den ud på dybere vand. Den almindelige reje kaldes også for roskildereje eller fjordreje. Fjordrejen er en velsmagende delikatesse, der specielt i juni, juli og august kan fanges med rejestrygenet på det lave vand omkring Egholm.

Strandkrabbe (*Carcinus maenas*)

I sommerhalvåret kan du fange strandkrabber på det lave vand omkring Egholm. Om vinteren findes de fleste ude på dybere vand. Strandkrabberne har mange forskellige dyr på menuen; småfisk, rejer, tanglopper, snegle og muslinger som de knuser med klosaksene. De går heller ikke af vej for vandmænd eller ådsler. Du kan let se forskel på han- og hunkrabber. Hvis du ser på undersiden, har hannen trekantet "hale" - hunnens er mere afrundet.

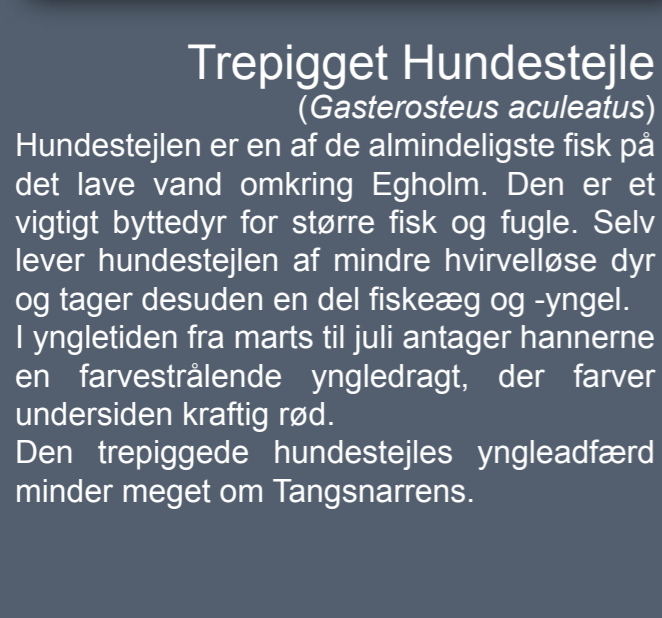
Nålefisk (*Syngnathidae*)

Noget af det mest spændende du kan finde i tangskovene er forskellige arter af nålefisk. De lange tynde fisk, der er i familie med søheste, er utrolig godt kamufleret når de står lodret i vandet mellem ålegræsset – nogle af arterne kan tilmed skifte farve efter omgivelserne. Hos nålefiskene er hannen udstyret med en pung under bugen. Heri anbringes de befrugtede æg – op imod 700 - som hannen så ruger ud. Efter han har "født" ungerne, kan de vende tilbage til pungen for at gemme sig for fjender.

Tangsnarre (*Spinachia spinachia*)

Med en længde på op til 20 cm er tangsnarren vores største hundestejle. I det sene forår bygger hannen en rede i vegetationen. Reden bindes sammen af nogle silmråde, som han udskiller fra nyrene. Når reden er færdig lokkes en gydemoden hun til. Hunnen lægger sine æg – omkring 100 stk. – i reden, som herefter befrugtes af hannen. Efter æglægningen svømmer hun væk og dør kort efter. Hannen bliver ved reden. Han vifter frisk vand ind til æggene og beskytter dem mod fjender. Når ungerne er klækket, forlader han også reden, og dør kort efter.

Trepigget Hundestejle (*Gasterosteus aculeatus*)

Hundestejlen er en af de almindeligste fisk på det lave vand omkring Egholm. Den er et vigtigt byttedyr for større fisk og fugle. Selv lever hundestejlen af mindre hvirvelløse dyr og tager desuden en del fiskeæg og -yngel. I yngletiden fra marts til juli antager hannerne en farvestrålende yngledragt, der farver undersiden kraftig rød. Den trepiggede hundestejles yngleadfærd minder meget om Tangsnarrens.

Ålekvabbe (*Zoarces viviparus*)

Ålekvabben opholder sig året igennem på det lave vand, hvor den svømmer omkring mellem vandplanterne i sin søgen efter føde, der består af snegle, muslinger og små krebsdyr. Ålekvabben føder levende unger, da æggene udvikles inde i hunnen. Ungerne, der ved fødslen måler 4-5 cm, er usædvanligt store i forhold til anden fiskeyngel.

Havørred (*Salmo trutta*)

Ørreden er en elegant rovfisk, der jager mindre fisk i de frie vandmasser - eksempelvis hundestejler og småsild. Havørreden er et meget eftertragtet bytte for lystfiskere, der har givet den det poetiske navn "Havets sølvfugl". Fra sidst på sommeren foretager havørreden gydevandring op i de strømmende vandløb til grusbanker med lavt strømmende og iltrigt vand, hvor de selv kom til verden. Fra Nørredyb "vandrer" havørrederne op i Lindholm Å eller Rya. I Nørredyb er havørrederne fredet fra 1. juli til 15. januar.

Sild (*Clupea harengus*)

De sild der optræder almindeligt i fjorden ud for Egholm hører til den "stamme" af sild vi kalder for kystsild. Silden lever i de frie vandmasser, men kommer om foråret ind på lavt vand for at gyde. Silden lever af dyreplankton som f.eks. vandløpper og mysider. Silden er et vigtigt byttedyr for mange større rovfisk som torsk og havørred.

Hornfisk (*Belone belone*)

Hornfiskene er med sit lange "næb" ikke til at tage fejl af. Hornfiskene optræder i store mængder fra maj til juli, hvor de kommer ind i fjorden for at gyde på lavt vand. En enkelt hornfiskhun kan lægge op til 35.000 æg. Hornfiskene er en udpræget rovfisk, der hovedsagelig lever af fisk og krebsdyr. I løbet af efteråret trækker hornfiskene ud i Atlanterhavet, hvor de overvintrer på dybt vand vest for de britiske øer.

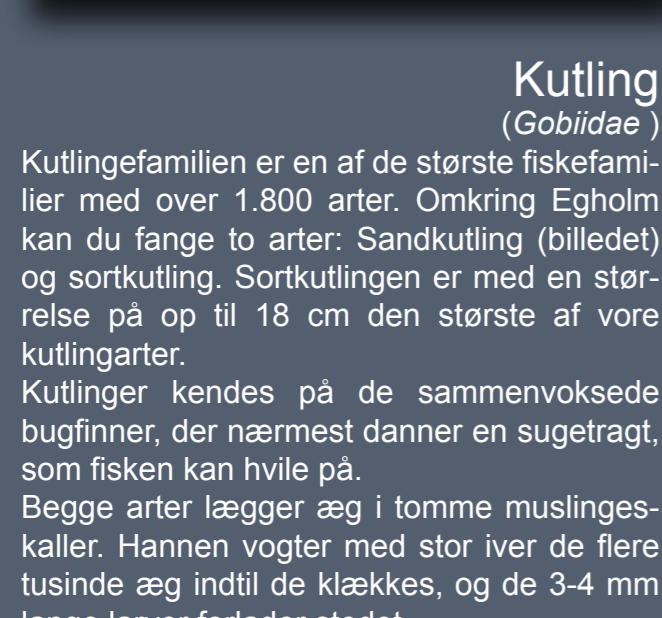
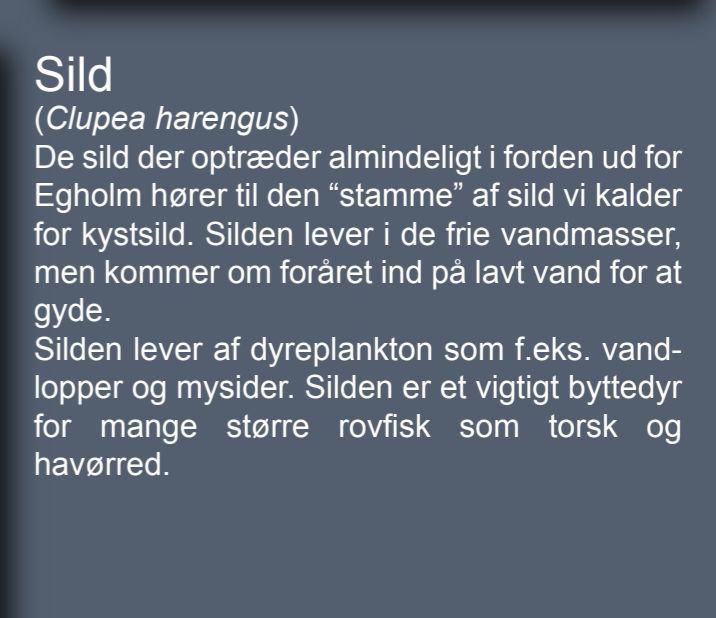
Tyklæbet multe (*Chelon labrosus*)

Multen er en udpræget sommergæst omkring Egholm. Den kendes på den tykke overlæbe med nærmest børsteagtige tænder. Multen finder sin føde på bunden. Den lever af plantemateriale, alger og smådyr. Føden knuses i en muskuløs mave, der minder om kråsen hos fugle. Multen er en rolig fisk, der dog ikke lader sig fange på krog uden fight. Den sky multefisk kan med lidt held fanges af lystfiskere på små grønne "fluer".

Blåmusling (*Mytilus edulis*)

Blåmuslingerne danner store banker, ofte med mere end 10.000 dyr på en enkelt kvadratmeter. Bankerne holdes sammen af muslingernes såkaldte byssustråde, der dannes i specielle kirtler. Blåmuslingen lever af fjordens dyre- og planteplankton, som den filtrerer fra vandet. Vandet omkring en blåmuslingeбанke er derfor ofte krystalklart, da en voksen blåmusling filtrerer mellem 50 og 100 liter fjordvand i døgnet.

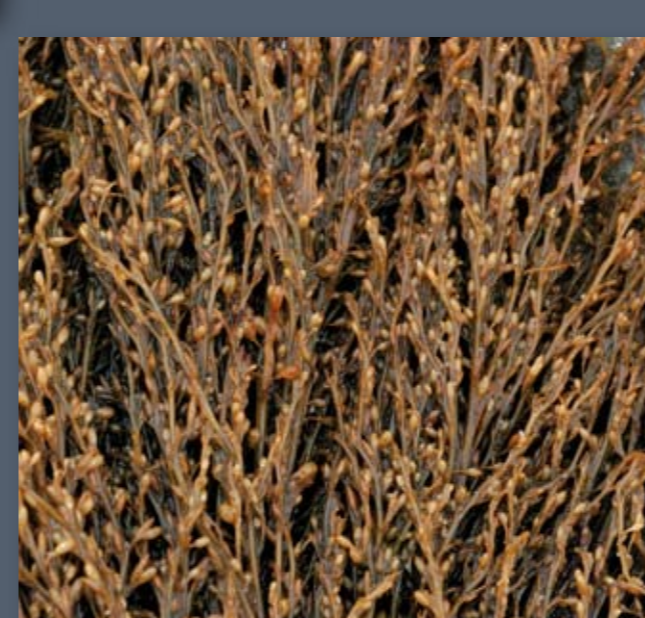
Kutling (*Gobiidae*)

Kutlingefamilien er en af de største fiskefamilier med over 1.800 arter. Omkring Egholm kan du fange to arter: Sandkutling (billedet) og sortkutling. Sortkutlingen er med en størrelse på op til 13 cm den største af vore kutlingarter. Kutlinger kendes på de sammenvoksede bugfinner, der nærmest danner en sugetragt, som fisken kan hvile på. Begge arter lægger æg i tomme muslingeskaller. Hannen vogter med stor iver de flere tusinde æg indtil de klækkes, og de 3-4 mm lange larver forlader stedet.

Butblæret sargassotang (*Sargassum muticum*)

Det første danske fund af butblæret sargassotang blev gjort i Limfjorden i 1984. I dag er den op til to meter lange brunalge særdeles rigt repræsenteret i fjorden. Den stammer oprindeligt fra det vestlige Stillehav, hvorfra den blev indslæbt til Frankrig sidst i 60'erne med en sending stillehavsstøvers. Sargassotangen spreder sig voldsomt, og er et stort problem i vore farvande - man kan næsten kalde den for "havets bjørneklo", da den udkonkurrerer vore hjemmehørende alge- og tangarter. På billedet kan du tydeligt se plantens små flydeblærer.

AALBORG
KOMMUNE